

Tekst 5

Lars Henrik Aagaard: "Dansk reklamesøjle højt til vejrs"

Berlingske, artikel, 19. august 2015

Det skal i rummet fra Danmark

Dansk kultur- og erhvervsliv gør en dyd ud af, at den første dansker skydes ud i rummet om 14 dage. Her er en række af de objekter, som gor vores danske astronaut Andreas Mogensen selskab på Den Internationale Rumstation, ISS. Man regner med, at han vil tage objekterne frem på ISS og filme dem i vægtløs tilstand.

Opsendelsen

Andreas Mogensens opsendelse er planlagt til **onsdag den 2. september kl. 5.34 dansk tid**.

Opsendelsen sker med et russisk Sojuz-rumfartøj fra Baikonour Kosmodrome i Kasakhstan. Ca. seks timer efter opsendelsen ventes fartøjet at koble sig sammen med ISS.

Eksperimentudstyr

Danish Aerospace Company i Odense får sendt 25 kilo udstyr til ISS, herunder en kondicykel.

Hvæsstenen fra vikingetiden

Vikingerne var datidens opdagelsesrejsende. Nu er denne otte gram tunge hvæssten fra Aarhus kommet på en rejse, som dens gamle ejemand næppe havde drømt om.

Kierkegaard

Vores danske filosof Søren Kierkegaards lille værk »Lilien paa Marken og Fuglen under Himmel« Tre gudelige Taler« befinder sig nu godt 400 km over Jorden.

H.C. Andersen

H.C. Andersens poetiske værk »Billedbog uden Billeder« er også med om bord. Den består af 33 historier fortalt af Månen til en dreng på et tagkammer, signeret af digteren selv.

Roligan Hoptimist og Kay Bojesen-fanebærer.

Sponsoreret af Imerco.

Lego-figurer
af Andreas Mogensen.

Små cube-satellitter

Studerende på Aalborg Universitet har bygget en mikrosatellit, der skal holde øje med den globale skibstrafik. Dertil kommer en lidt større satellit fra Aalborg-virksomheden Gomspace. Det er meningen, at Andreas Mogensen skal afskibe begge satellitter gennem en luftsluse på ISS.

Dansk reklamesøjle højt til vejrs

Højt at flyve. Hvad skal en roligan-hoptimist, en H.C. Andersen-bog og en hvæssten fra vikingetiden på Den Internationale Rumstation? Få forklaringen her – og læs om studerendes fascinerende småsatellitter.

Verdens første dansker i rummet bliver lidt af en reklamesøjle for dansk kultur- og erhvervsliv.

Med om bord på Den Internationale Rumstation (ISS) vil astronauten Andreas Mogensen således have originale udgivelser af H.C. Andersen og Søren Kierkegaard, danske designikoner som en roligan-hoptimist og en fanebærer med Dannebrog samt en hvæssten fra vikingetiden.

Ifølge Ole J. Knudsen, guide på Moesgaard Museum og tidligere leder af Planetariet ved Steno Museet i Aarhus, skyldes

den massive danske rum-PR ikke et særligt udslag af dansk patriotisme.

»Sådan er traditionen, når et land får en astronaut i rummet. Så må man gerne medbringe ting, der repræsenterer landet,« forklarer Ole J. Knudsen.

Han erkender dog, at sammenhængen mellem eksempelvis hvæsstenen og rummet er en smule søgt: »Men hvis man gerne vil se en forbindelse, så er der jo den, at vikingerne var datidens opdagelsesrejsende eller astronauter, om du vil.«

Den cirka otte gram tunge hvæssten

af skifer er fundet midt i Aarhus og må have hængt i bæltet på en viking, der for 1.000 år siden tabte den i den østjyske by, ³⁰ som dengang hed Aros. Når hvæsstenen efter planen er vel tilbage på Jorden om nogle måneder, vil Moesgaard Museum kunne udstille den med oplysning om, at stenen har været i rummet.

³⁵ Det samme gælder det signerede H.C. Andersen-værk, der imidlertid godt kan kaldes for et rumeventyr. Bogens titel er »Billedbog uden billeder«, og den består af 33 historier, som Månen fortæller til en ⁴⁰ dreng på Jorden. Værket er udlånt af H.C. Andersens Hus i Odense og ventes bagefter at indgå i museets permanente udstilling.

Der er ikke planlagt nogle særlige seancer med Andreas Mogensen og de danske ikoner under hans ti dage lange og meget intense ophold på rumstationen. Men det forventes, at han i en pause undervejs vil finde objekterne frem og eventuelt filme ⁴⁵ dem svævende omkring i vægtløsheden deroppe med et udfoldet Dannebrog i baggrundsen.

Nordjyske studerende i rummet

Til gengæld vil Andreas Mogensen skulle ofre en række andre dansk fremstillede genstande en hel del mere opmærksomhed. Det gælder ikke mindst to minisatellitter, ⁵⁵ såkaldte cubesats, som er udviklet af henholdsvis firmaet Gomspace og af ingeniører-studerende på Aalborg Universitet.

Sammen med testudstyr – bl.a. en kondicykel fra Odense-virksomheden Danish Aerospace Company – ventes satellitterne at blive opsendt fra Japan til ISS onsdag ⁶⁵ klokken 13.50 dansk tid.

Opsendelsen er allerede utsat to gange, senest på grund af truende tordenvejr. Men onsdag ser vejrudsigten lovende ud, så mine studerende og jeg følger spændt med ⁷⁰ her fra Aalborg,« siger lektor Jens Frederik Dalsgaard Nielsen fra Aalborg Universitets Institut for Elektroniske Systemer.

Lykkes opsendelsen, bliver det den fjer-

de minisatellit, som nordjyske studerende ⁷⁵ får i rummet. Og den første studentersatellit, der er godkendt af det europæiske rumfartsagentur, ESA. Trods dens beskedne størrelse på bare ti gange ti gange ti cm og en vægt på under et kilo har de foregående ⁸⁰ vist sig forbavsende pålidelige og effektive.

Den aktuelle af slagsen med navnet AAU-SAT5 får til opgave at opsnappe såkaldte transpondersignaler fra skibe. Fra sin skiftende position godt 400 kilometer ⁸⁵ over Jorden vil minisatellitten kontinuerligt scanne havområder på flere millioner kvadratkilometer. På den måde vil den formentlig kunne identificere over 10.000 skibe på et enkelt jordkredsløb af cirka halvanden times varighed. En tidligere cubesat fra Aalborg har blandt andet hjulpet det danske søværn med at identificere skibe, der sejler i arktiske farvande omkring Grønland.

Vægtløsheden venter

Opsendelsen til ISS vil foregå med et ubemandet fartøj fra det japanske rumagentur JAXA. Om bord har fartøjet ikke mindre end 5,5 ton udstyr og proviant til de syv ¹⁰⁰ astronauter på ISS. Den sene opsendelse indebærer en risiko for, at astronauterne ikke når at få alt pakket ud og sat på plads, før Andreas Mogensen ankommer til vægtløsheden 2. september.

¹⁰⁵ Men lykkes det, er det planen, at den 38-årige dansker under sit ti dage lange ophold på ISS skal sende satellitterne i kredsløb om Jorden gennem en luftsluse med fjederanordning i den japanske afdeling af rumstationen.

Andreas Mogensen er i øjeblikket i karantæne i den såkaldte stjerneby uden for Moskva som en af de sidste opgaver, før han flyves til den store opsendelsesbase Baikonour Kosmodrome i Kasakhstan. Selve opsendelsen er planlagt til 2. september kl. 5.34 dansk tid, og med om bord i den snævre Sojuz-kapsel vil være de to erfarte russiske kosmonauter Sergey Volkov og Aidyn Aimbetov. ¹¹⁵